

सहकार क्षेत्रात उत्कृष्ट काम करणाऱ्या
संस्थांना पुरस्कार देऊन सन्मानित
करणेबाबत

महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: सीसीआर-१४०८/प्र.क्र-४६२/२-स
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
दिनांक : ११ ऑक्टोबर, २०१३

वाचा -

- १) शासन निर्णय, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग क्र.सीसीआर१४०८/ प्र.क्र.४६२ / २-स,
दिनांक २० एप्रिल, २०१२.
- २) सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र जा.क्र.
संवका/डी-१/सहकार पुरस्कार/४००/२०१३, दि. १५/६/२०१३.

प्रस्तावना -

देशातील सहकार चळवळीच्या विकासात महाराष्ट्र राज्याचे योगदान अनन्य साधारण आहे. या चळवळीचा राज्यातील आर्थिक व सामाजिक विकासावर सकारात्मक व दूरगामी परिणाम झालेला आहे. सहकार चळवळीच्या या यशात सहकार क्षेत्रात काम करणारे पदाधिकारी, सभासद, अधिकारी व कर्मचारी यांचा मोलाचा सहभाग आहे.

राज्यातील सहकार चळवळीच्या विकासात ज्या सहकारी संस्थांनी महत्वाचे योगदान दिलेले आहे, त्यातील उत्कृष्ट सहकारी संस्थांना त्यांच्या योगदानाबद्दल पुरस्कार प्रदान करून शासनामार्फत सन्मानित करण्यासंदर्भात दि. २० एप्रिल, २०१२ रोजी शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे. या शासन निर्णयाद्वारे पुरस्काराबाबतचा तपशील व कार्यपद्धती विषय करण्यात आली आहे. सदर शासन निर्णयानुसार सहकार महर्षी (पुरस्कार संख्या-१), सहकार भूषण (पुरस्कार संख्या-१०), सहकार निष्ठ (पुरस्कार संख्या-२०) असे एकूण ३१ पुरस्कार देण्यास मंजूरी देण्यात आली होती. या पुरस्काराचे स्वरूप स्मृतिचिन्ह, प्रशस्तीपत्र व धनादेश अनुक्रमे रु. १.० लाख, रु. ५१,००० व रु. २५,०००, असे निश्चित करण्यात आले होते.

सन २०१२ या वर्षातील सहकार पुरस्कार वितरणाचा कार्यक्रम दि. २ डिसेंबर, २०१२ रोजी बालेवाडी, पुणे येथे आयोजित करण्यात आला होता. या कार्यक्रमा दरम्यान काही गटातील सहकारी संस्थांच्या कामकाजाचे स्वरूप भिन्न असल्याने निकोप स्पर्धा होत नसल्याचे शासनाच्या निदर्शनास आले आहे. ही बाब विचारात घेऊन पुरस्काराच्या निकषामध्ये आवश्यक ते बदल करण्यासंदर्भात सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी दि. १५/६/२०१३ रोजी शासनास प्रस्ताव सादर केला आहे. त्या अनुषंगाने सर्व प्रकारातील सहकारी संस्थांमध्ये निकोप स्पर्धा होण्याच्या दृष्टीने पुरस्काराच्या निकषामध्ये आवश्यक ते बदल करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय -

सहकार क्षेत्रात कार्यरत असलेल्या सहकारी संस्थांना शासनामार्फत पुरस्कार देण्यासाठी विविध प्रकारच्या सहकारी संस्थांची खालीलप्रमाणे ९ गटात विभागणी करण्यात येत आहे :-

अ.क्र.	संस्थेचा प्रकार/गट	एकूण पुरस्कार	सहकार भूषण	सहकार निष्ठ	तपशिल
१.	प्राथमिक कृषी पतपुरवठा संस्था	६	३	३	प्रत्येक महसूल विभागातून एक पुरस्कार
२.	नागरी पतसंस्था, ग्रामीण बिगरशेती पतसंस्था व पगारदार नोकरांच्या पतसंस्था	६	३	३	प्रत्येक महसूल विभागातून एक पुरस्कार
३.	जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका, महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक	३	१	२	एका महसूल विभागातून एक पुरस्कार
४.	नागरी सहकारी बँका	४	२	२	एका महसूल विभागातून एक पुरस्कार
५.	सहकारी साखर कारखाने, सहकारी सूतगिरणी, सहकारी दुध संघ	६	३	३	सहापैकी सहकारी साखर कारखान्यासाठी तीन पुरस्कार, सूतगिरणीसाठी एक पुरस्कार व दुध संघासाठी दोन पुरस्कार
६.	गृहनिर्माण सहकारी संस्था	५	२	३	कोकण महसूल विभागातून तीन व अन्य दोन महसूल विभागातून प्रत्येकी एक पुरस्कार
७.	औद्योगिक संस्था, हातमाग व यंत्रमाग संस्था, उपसा सिंचन संस्था व इतर संस्था	४	२	२	प्रत्येक प्रकारातून एक पुरस्कार
८.	फळेभाजीपाला संस्था, खरेदी विक्री संघ, प्रक्रिया संस्था व ग्राहक संस्था	४	२	२	प्रत्येक प्रकारातून एक पुरस्कार
९.	प्राथमिक दुध उत्पादक संस्था, कुक्कुट पालन संस्था, मत्स्य पालन संस्था व पशु संवर्धन संस्था	६	३	३	सहापैकी दुध उत्पादक संस्थांना तीन पुरस्कार व अन्य संस्थांना प्रत्येकी एक पुरस्कार
१०.	राज्य स्तरीय पुरस्कार (सहकारमहर्षी)	१	०	०	राज्य स्तरातून एक पुरस्कार
	एकूण	४५	२१	२३	

२. राज्यातील कोंकण, पश्चिम महाराष्ट्र (उत्तर महाराष्ट्र व खानदेशसह), मराठवाडा व विदर्भ या सर्व भौगोलिक विभागातील सहकारी संस्थांना पुरस्काराची संधी मिळण्याच्या दृष्टीने खालीलप्रमाणे धोरण निश्चित करण्यात येत आहे.

१. प्रत्येक प्रकारातून पुरस्कारासाठी निवडावयाच्या संख्येच्या दुप्पट संस्थांची सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचेमार्फत शासनास शिफारस करण्यात येईल.
२. गट क्रमांक १ व २ मधून प्रत्येक महसूल विभागातून सर्वाधिक गुण मिळालेल्या दोन संस्थांची शासनास शिफारस करण्यात येईल. एका महसूल विभागातून पुरस्कारासाठी एकच संस्था निवडण्यात येईल.
३. गट क्रमांक ३ मधून पुरस्कारासाठी मराठवाडा व विदर्भातून बँक पात्र न ठरल्यास या दोन महसूल विभागांपैकी जास्त गुण असलेल्या बँकेची "सहकार निष्ठ" या पुरस्कारासाठी निवड करण्यात येईल. एका महसूल विभागातून पुरस्कारासाठी एकच संस्था निवडण्यात येईल.
४. गट क्रमांक ४ मधून मराठवाडा व विदर्भातून बँक पुरस्कारासाठी पात्र न ठरल्यास या दोन महसूल विभागांपैकी सर्वाधिक गुण असलेल्या बँकेची चौथ्या क्रमांकासाठी निवड करण्यात येईल. एका महसूल विभागातून पुरस्कारासाठी एकच संस्था निवडण्यात येईल.
५. गट क्रमांक ५ मधून सहकारी साखर कारखान्यासाठी ३ पुरस्कार, सहकारी दुध संघासाठी दोन पुरस्कार व सहकारी सूतगिरणीसाठी १ पुरस्कार देण्यात येईल. या गटामधून मराठवाडा व विदर्भातील संस्था पुरस्कारास पात्र न ठरल्यास या तीन महसूल विभागातून सर्वाधिक गुण असणाऱ्या संस्थेची "सहकार निष्ठ" या पुरस्कारासाठी निवड करण्यात येईल. एका महसूल विभागातून पुरस्कारासाठी एकच संस्था निवडण्यात येईल.
६. गट क्रमांक ६ मधून कोंकण महसूल विभागातून ३ पुरस्कार व अन्य महसूल विभागांपैकी दोन महसूल विभागातून प्रत्येकी एका संस्थेची पुरस्कारासाठी निवड करण्यात येईल.
७. गट क्रमांक ७ मधून प्रत्येक प्रकारच्या संस्थेस एक पुरस्कार देण्यात येईल. एका महसूल विभागातून पुरस्कारासाठी एकच संस्था निवडण्यात येईल. (उदा. औद्योगिक संस्था एका महसूल विभागातून पात्र ठरल्यास अन्य तीन प्रकारच्या संस्थांची निवड इतर महसूल विभागातून करण्यात येईल.)
८. गट क्रमांक ८ मधून प्रत्येक प्रकारच्या संस्थेस एक पुरस्कार देण्यात येईल. एका महसूल विभागातून पुरस्कारासाठी एकच संस्था निवडण्यात येईल. (उदा. फळे-भाजीपाला संस्था एका महसूल विभागातून पात्र ठरल्यास अन्य तीन प्रकारच्या संस्थांची निवड इतर महसूल विभागातून करण्यात येईल.)
९. गट क्रमांक ९ मधून सहा पुरस्कारांपैकी प्राथमिक दुध उत्पादक संस्थांना तीन पुरस्कार व अन्य तीन प्रकारच्या संस्थांना प्रत्येकी एक पुरस्कार देण्यात येईल. एका महसूल विभागातून पुरस्कारासाठी एकच संस्था निवडण्यात येईल.

१०. संस्थेस ज्या वर्षात पुरस्कार प्राप्त होईल त्यानंतरच्या पुढील दोन वर्षाकरिता या संस्था त्याच पुरस्कारासाठी पात्र असणार नाहीत.
११. पुरस्कारासाठी जिल्हा, विभाग व राज्य स्तरावर सादर होणाऱ्या प्रस्तावांची छाननी व इतर कार्यपद्धती दि. २० एप्रिल, २०१२ च्या शासन निर्णयाच्या परिशिष्टाप्रमाणे राहिल.
३. पुरस्काराबाबतच्या वरील तपशिलानुसार एकूण ४५ पुरस्कारांसाठी पुरस्काराची रक्कम रु. १७.४६ लाख व पुरस्कार वितरण समारंभ खर्चासाठी रुपये २५ लाख अशा एकूण रु. ४५.४६ लाख खर्चास या शासन निर्णयाद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे. पुरस्कार वितरण समारंभ रु. २५ लाख या खर्चाच्या मर्यादेतच आयोजित करण्याची जबाबदारी सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांची राहिल.
४. वरील प्रयोजनासाठी मंजूर करण्यात आलेली रक्कम रु.४२.४६ लाख (रुपये बेचाळीस लाख शेहेचाळीस हजार फक्त) एवढ्या रकमेचा खर्च मागणी क्र. व्ही-२, मुख्य लेखाशिर्ष २४२५-सहकार ००१, संचालन व प्रशासन , (०१)(०१) सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, (२४२५ ००११) ५०- इतर खर्च (दत्तमत्त) या खाली खर्ची टाकण्यात यावा व तो सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षात मंजूर तरतूदीतून भागविण्यात यावा.
५. वरील रक्कम सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्या स्तरावर उपलब्ध करण्यात येत असून त्यांना नियंत्रक अधिकारी म्हणून प्राधिकृत करण्यात येत आहे. तसेच शासनाच्या वतीने सदर रक्कम कोषागारातून काढून अदा करण्यास लेखाधिकारी , सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून प्राधिकृत करण्यात येत आहे.
६. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ४७२/१३/व्यय-२, दि. २७/९/२०१३ अन्वये दिलेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.
७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१३१०१४१२०४१२२३०२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

विजय अमोलकर
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई.

२. मा.मुख्यमंत्री,महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव,मंत्रालय,मुंबई
३. मा.मंत्री (सहकार) यांचे खाजगी सचिव,मंत्रालय,मुंबई.
४. मा.मंत्री (वस्त्रोद्योग) यांचे खाजगी सचिव,मंत्रालय,मुंबई.
५. मा.मंत्री (पदुम) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय,मुंबई.
६. मा.मंत्री (उद्योग) यांचे खाजगी सचिव,मंत्रालय,मुंबई.
७. मा.मंत्री (पणन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
८. मा.मंत्री यांचे खाजगी सचिव (सर्व)
९. मा.राज्यमंत्री (सहकार व पणन / पदुम/वस्त्रोद्योग) यांचे खाजगी सचिव,मंत्रालय,मुंबई
१०. मा.राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव (सर्व)
११. मा. विधान परिषद सदस्य / मा. विधानसभा सदस्य.
१२. मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य ,मंत्रालय,मुंबई.
१३. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव (सहकार/वित्त/वस्त्रोद्योग/पणन/प.दु.म/उद्योग) यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय,मुंबई.
१४. सहकार आयुक्त व निबंधक , सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१५. साखर आयुक्त ,महाराष्ट्र राज्य ,पुणे.
१६. कृषी पणन संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१७. आयुक्त (पशुसंवर्धन, दुग्ध व मत्स्यव्यवसाय), महाराष्ट्र राज्य,मुंबई.
१८. संचालक, हातमाग,यंत्रमाग व वस्त्रनिर्माण, महाराष्ट्र राज्य,नागपूर.
१९. विभागीय सहनिबंधक सहकारी संस्था (प्रशासन / लेखापरिक्षण) (सर्व).
२०. जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था (सर्व).
२१. जिल्हा विशेष लेखापरीक्षक वर्ग-१, सहकारी संस्था (सर्व).
२२. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय,मुंबई.
२३. सह सचिव / उप सचिव / अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, सहकार , पणन व वस्त्रोद्योग विभाग,
२४. उद्योग विभाग, प.दु.म विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२५. वेब को-ऑर्डिनेटर, स.प.व व.विभाग, मंत्रालय,मुंबई.
२६. सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय,मुंबई.
२७. कार्यासन २-स (निवड नस्ती).